

הקרב על גרמניה: כתבה שניה של עורך העולם הזה על ביקורו בשתי הגרמניות

לחצנו ידיים, ישבנו, חייכנו. מדדנו איש את רעהו במהירות. גרמני וישראלי, שהכירו איש את רעהו בשעה שהזרועות עוד היו חבויות בחיק העתיד, והמתראים כאשר הזרועות כבר הפכו נחלת העבר.

אך לא היינו רק גרמני וישראלי. אחרי שגרמנו לדבר על העוגות שנהגה אמי לאסות בשביל חברי, על המחנך של הכיתה, על התאומים הגיינטיים שהיו בני רבי-סרן בחיל-הפרשים, ופנינו לעבר שטראוס, בן-גוריון, קנדי והאסום — נוכחנו לדעת שכמעט אין לנו על מה להתכתב. דעותינו היו קרובות מדי. צחק ידדי, שנכח בפנינו: "אם תתחלפו לכמה שבועות בתפקידים שלכם, לא ירגיש איש בהבדל — לא בדר שפינגל ולא בהעולם הזה." כמובן, אפשר לומר: דר שפינגל הוא יוצא-דופן, אין הוא מסמל את גרמניה האמיתית.

מאת אורי אבנרי

כך גם אמרים: העולם הזה הוא יוצא-דופן, אין הוא אוסייני לישראל. אך דר שפינגל הוא גדול שבועוני גרמניה, כשם שהעולם הזה הוא גדול שבועוני ישראל. שניהם באוסוויציה. שניהם לוחמים בתפיסות השליטות. אך האם אין עצם מלחמה זו חלק מן המציאות של שתי המדינות? האם אין היא חלק מריקמת-החיים של שני העמים?

האם רודולף אוגשטיין פחות אופייני לגרמניה של היום מאשר אויבו, שטראוס? (ואסטר להוסיף: האם העולם הזה מבטא פחות את "ישראל האמיתית" מאשר שמעון פרס?)

החלפנו רשמים. על אדנואר שלו, ועל בן-גוריון שלי. "אי-אפשר להשחית אותם, העיר. בן-גוריון הוא לפחות אדם אינטליגנטי. אפשר לדבר עמו. על מה אפשר לדבר עם אדנואר? אבל בן-גוריון הנחית מהלומות על האוגשטיינים, הלוחמים למען גרמניה חדשה. הוא נתן הכשר ללא-סייג לאדנואר. משמע: הכשר לכל אותן דמויות אפלות, משרתי הרייך השלישי כמו האנס גלובקה, שהתבצר בשלטון מאחורי גבו הרחב של הקאנצלר הזקן. מדוע לא אמר בן-גוריון לאדנואר: אתן לך את ההכשר, בתנאי שתערוך קודם כל סיהור יסודי במדינה, ותסלק את שרידי הנאציזם?"

הגרמניה אמרים: אם ליהודים לא איכפת שיש נאצים בשלטון אצלנו — או למה שיהיה איכפת לנו?

הזמנת שטראוס היתה רק גולת-הכותרת. שטראוס הביא למאסרו של אוגשטיין, ניסה

אוגשטיין, עורך "דר שפיגל" בעת מעצרו

במזם לברלין ישב לידי גרמני כבן 70, אחד מאותם שהרעו לכבוד הקיסר, הנשיא והפירר, בזה אחר זה. בעל בית-חרושת, שברח מן המורח והתבסס שוב במערב. תוך טיסה של שעה שמעתי את דעתו על העולם.

הרוסים: "כלבים שוטים". הגרמנים המזרחיים: "כנופייה של פושעים". האמריקאים: "מטומטמים". הבריטים: "צבועים". הצרפתים: "בוגדניים". הגרמנים במערב: "פעם הם מתו מאבקה-שריפה. עכשיו הם מתים מאבקה-אפיה. הדהה-הה!".

מי רוצה ביחסים?

לסגור את עתונו. אישום הבגידה עודנו תלוי ועומד נגד אוגשטיין וחבריו (אך עדיין לא החלט אם יוגש נגדם משפט, אם לאן). כל הטיב, כל הבריא בגרמניה קם נגד שטראוס, והאיש סולק מן הממשלה. והנה הזמן דחוק איש זה לביקור-הכשר בישראל.

מדוע? לאיזו מטרה? אוגשטיין מושך בכתפיו. איש אינו מבין. ישראל רוצה נשק מגרמניה? איזה נשק? מה יכולה גרמניה למכור לישראל, שישראל אינה יכולה לקנותו במקום אחר?

אולי חשב שמעון פרס ששטראוס עוד יחזור לשלטון? לרגע נוצצת הפלדה בעיניו של הגבר הצעיר, הבלתי-יורמני, מאחורי המשקפיים עכביה-מסגרת: "שטראוס לא יחזור. על כך אני מוכן לחתום לך ערבובי!"

טכסאס של גרמניה

אבל כמה ימים לפניכן נבחר פראנק-יוזף שטראוס מחדש לנשיא מבלתו — האיחוד הנוצרי-הסוציאלי, שהיא מפלגת-הבת הבחארית של המפלגה הנוצרית השלטת. זה יכול היה לעודד את שמעון פרס. אבל צריכים להתמצא בעובדות-החיים של גרמניה כדי להבין נצחון זה נכונה.

בואריה היא בגרמניה מה שטכסאס היא בארצות-הברית. מיבצר ריאקציוני, צרמח

אמיתי שאני ישראלי. רגע של הפסקה, כמעט בלתי-מורגשת. ומייד, במהירות קצת רבה מדי: "יש לי ידידים בישראל. אולי אדוני מכיר את — — ?"

"כזה מין נאצי"

והי גרמניה. גם זוהי גרמניה. לכל אומה צדדים רבים, ולגרמניה של היום יש אולי צדדים רבים יותר מאשר לאומה אחרת. כל אחד יכול למצוא בה את אשר הוא מחפש. אך מהי גרמניה האמיתית?

תמונה א': ארץ הצועדת לקראת נאציזם חדש. אולי לא אנטי-שמית. אולי אפילו פרו-שמית. אבל תוקפנית, נקמנית, מיליטריסטית. המשק איתן. הצבא מתחזק. ימיה-החולשה שלמחרת-התבוסה עוברים. הנאצים הוותיקים חוזרים לכל שדרות השלטון. הנוער אדיש, אך מחר שוב יצעק זיג-הייז ויחלום על מסע-צלב נגד הבולשביקים.

תמונה ב': ארץ המתרחקת מן הנאציזם בצעדי ענק. הנאצים החתיקים אומנם הצליחו להתבצר בשלטון, אבל הם מתים. אין להם משמרת צעירה. הנוער אדיש לפוליטיקה, סולד מן הנאומים, אלרגי לגבי המיליטריות. הוא פנה עורף לעבר, ואף אינו רוצה להיזכר בו. הוא רוצה בחרות ובדמוקרטיה.

שתי תמונות — המתבססת על אותן העובדות עצמן. אפשר למצוא אסמכתות למככיר לכל אחת מהן. ובכל זאת: מהי גרמניה?

גרמניה היא אותו יצרן קשיש במטוס, הכן לכל העולם, ומעל לכל לעמו שלו. גרמניה היא הצעירה הבלונדית בברלין, נחמדה ובלתי-מסובכת: "אני לא יודעת שום דבר על ההיסטוריה הגרמנית. המורה שלנו היה כזה מין נאצי. המיד הוא רצה לספר לנו על היטלר, ואיך שהכל היה אז אחרת. לא רצינו לשמוע. אז לא למדנו כלום."

גרמניה היא רולף הוכהוט, אדם צעיר מדי מכדי שיוכרו את התקופה הנאצית, אך שהצליח לתאר את זרועות הרייך ככות עיי-זאי במחזהו ממלא המקום — מחזה מוזעזע יותר ממשפט אייכמן, עמוק יותר מכל כתבי האונזר, חשוב יותר מכל אשר הוצג בסיו-השנים האחרונות על במות ישראל.

גרמניה היא פראנק-יוזף שטראוס, איש בחאריה.

גרמניה היא רולף הוכהוט, אדם צעיר שפינגל.

בן-גוריון ועוגות של אמא

לא ראיתי את אוגשטיין מזה שלו-שנים שנה, מאז ישבנו על ספסל אחד בכיתה של בית-ספר. היה בינינו מגע ב-שנים האחרונות. שבועוני כתב על ההתנשקות שיות בנו, אנהנו כתבנו על ההתנשקות בשבועוני. אך לא ראינו זה את זה פנים אל פנים, וכל אחד מאיתנו חשב בלבו, מן הסתם: כאשר ניפגש, האם אכיר בו את הייל הקטן מן הכיתה?

עורך "העולם הזה" בשיחה עם קבוצה של נוער גרמני